

Министерство на земеделието и храните

**Оперативен анализ
за основни земеделски култури**

(Бюлетин № 39/2023)

София, 11 октомври 2023 г.

Съдържание

1.	Проведени основни мероприятия в растениевъдството	3
1.1	Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно	3
1.2	Площи и производство на тютюн	3
1.3	Площи и производство на зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди	4
1.4	Площи и производство от трайни насаждения	4
2.	Външна търговия с основни земеделски култури	5
2.1	Зърнени и маслодайни култури	5
2.2	Плодове и зеленчуци	6
3.	Цени	6
3.1	Зърнени и маслодайни култури	6
3.2	Плодове и зеленчуци	7

Забележки: Материалът включва оперативни данни, които нямат статистически характер, а служат само като ориентир за текущото състояние на пазара, в т. ч.: оперативна информация относно проведените основни селскостопански мероприятия по данни от областните дирекции „Земеделие“, Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК), общински служби по земеделие и текуща информация относно товарите с основни зърнени и маслодайни култури, преминали границите на страната чрез основните пристанища.

1. Проведени основни мероприятия в растениевъдството

1.1 Реколтата от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно

По оперативни данни, към 5 октомври 2023 г. кампанията по прибиране на реколтата от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно продължава да се движи с по-бавни темпове спрямо миналата година. В съчетание с наблюдаваните по-ниски средни добиви от декар, това води до изоставане на продукцията от двете култури на този етап съответно с 24,1% и 27,4% спрямо година по-рано.

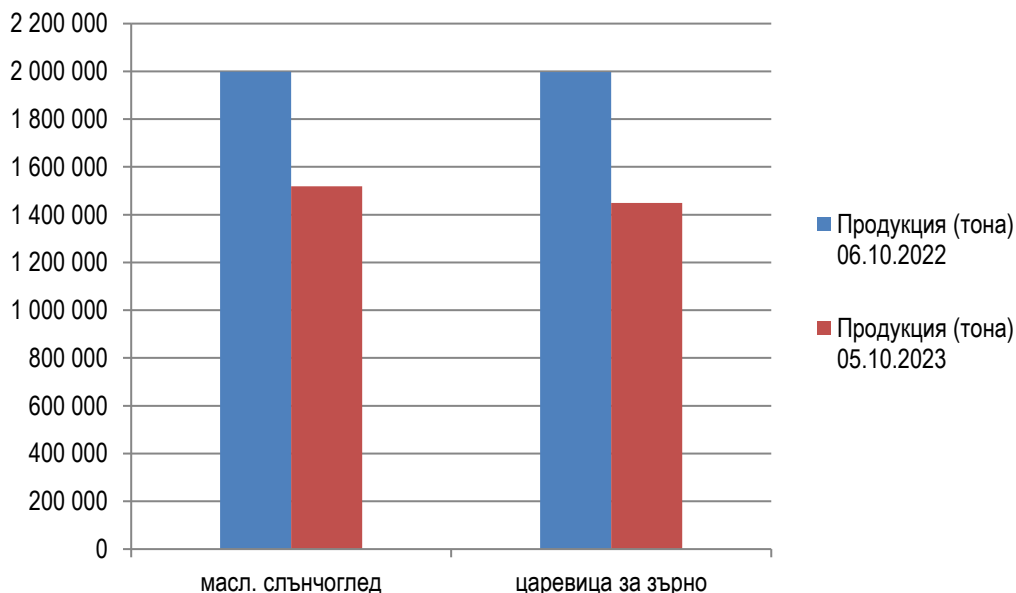
Реколтата от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 05.10.2023 г., ха

	Площи за реколтиране, ха		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	06.10.2022	05.10.2023	06.10.2022	05.10.2023	06.10.2022	05.10.2023	06.10.2022	05.10.2023	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
	масл. слънчоглед	913 623	860 068	886 189	799 369	1 999 166	1 518 176	226	190	-5,9%	-9,8%	-24,1%
царевица за зърно	526 619	535 234	416 592	346 851	1 997 406	1 449 617	479	418	1,6%	-16,7%	-27,4%	-12,7%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ.

Забележка: Площите за реколтиране за зърно се изчисляват като от засетите площи се извадят пропадналите площи и площите, прибрани като цяло растение за фураж

Продукция от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 05.10.2023 г. сравнено със същия период на 2022 г.

1.2 Площи и производство на тютюн

Към началото на октомври 2023 г. производството на „Ориенталски“ тютюн е с 24% над отчетеното по същото време на миналата година, главно поради повече реколтирани площи. От друга страна, прибраните количества тютюн от типовете „Вирджиния“ и „Бърлей“ се свиват респективно с 26,2% и 19,6%.

Площи и производство на тютюн към 05.10.2023 г.

	Площи за реколтиране (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	06.10.2022	05.10.2023	06.10.2022	05.10.2023	06.10.2022	05.10.2023	06.10.2022	05.10.2023	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
Тютюн-Ориенталски	1 861	2 282	1 861	2 282	2 827	3 505	152	154	22,6%	22,6%	24,0%	1,3%
Тютюн-Вирджиния	588	431	581	371	641	473	110	127	-26,7%	-36,1%	-26,2%	15,5%
Тютюн-Бърлей	177	140	177	139	352	283	199	204	-20,9%	-21,5%	-19,6%	2,5%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ

1.3 Площи и производство на зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди

Към момента продукцията от дини, краставици, домати и пъпеши от открити площи бележи увеличение в границите от 0,9% (дини) до 26% (пъпеши) на годишна база. При дините и пъпешите това се дължи на по-големия размер реколтирани площи, а при домати и краставиците - на повишените добиви от единица площ. Засега по-малко са прибраните количества зеле (с 13,4%), пипер (с 16,8%) и картофи (с 31,1%).

Площи и производство от зеленчуци, дини и пъпеши към 05.10.2023 г.

	Засадени площи (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	06.10.2022	05.10.2023	06.10.2022	05.10.2023	06.10.2022	05.10.2023	06.10.2022	05.10.2023	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
Картофи	9 082	7 483	6 608	4 922	114 647	78 954	1 735	1 604	-17,6%	-25,5%	-31,1%	-7,6%
Зеле	1 506	1 410	565	496	11 319	9 801	2 003	1 976	-6,4%	-12,2%	-13,4%	-1,3%
Дини	3 297	3 653	3 289	3 634	75 964	76 651	2 310	2 109	10,8%	10,5%	0,9%	-8,7%
Пъпеши	2 057	2 879	2 035	2 761	21 011	26 468	1 032	959	40,0%	35,7%	26,0%	-7,1%
Пипер на открито	2 296	2 248	2 245	2 147	37 842	31 476	1 686	1 466	-2,1%	-4,4%	-16,8%	-13,0%
Домати на открито	2 251	2 151	2 225	2 129	43 614	47 227	1 960	2 218	-4,4%	-4,3%	8,3%	13,2%
Краставици на открито*	497	380	491	378	6 820	7 062	1 389	1 868	-23,5%	-23,0%	3,5%	34,5%
Ягоди на открито	860	883	845	872	5 864	5 960	694	683	2,7%	3,2%	1,6%	-1,6%
Домати в оранжерии	478	533	463	512	45 969	53 959	9 929	10 539	11,5%	10,6%	17,4%	6,1%
Краставици в оранжерии	460	425	438	406	47 830	47 032	10 920	11 584	-7,6%	-7,3%	-1,7%	6,1%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ

* вкл. и корнишони

Общото производство на оранжерийни домати за периода от началото на 2023 г. досега е със 17,4% повече на годишна база, докато при краставиците е налице леко намаление с 1,7%.

1.4 Площи и производство от трайни насаждения

Като цяло, при основните трайни насаждения, чиято беритба все още не е приключила, се отчита намаление както на реколтираните площи, така и на средните добиви в сравнение с аналогичния период на 2022 г. (с изключение на средния добив от сливи). В

резултат, производството на сливи изостава с 3,4% на годишна база, а това на малини, ябълки, круши, десертно и винено грозде, праскови и орехи - с между 24,2% и 66,4%.

Площи и производство от трайни насаждения към 05.10.2023 г.

	Площи за реколтиране (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	06.10.2022	05.10.2023	06.10.2022	05.10.2023	06.10.2022	05.10.2023	06.10.2022	05.10.2023	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
ябълки	4 391	4 288	2 340	1 587	21 242	13 615	908	858	-2,3%	-32,2%	-35,9%	-5,5%
круши	622	572	466	352	2 893	1 741	621	495	-8,0%	-24,5%	-39,8%	-20,3%
праскови	2 915	1 765	2 915	1 761	27 271	12 098	936	687	-39,5%	-39,6%	-55,6%	-26,6%
сливи	9 083	8 985	8 941	8 575	53 428	51 631	598	602	-1,1%	-4,1%	-3,4%	0,7%
орехи	8 771	8 569	3 494	1 334	3 272	1 099	94	82	-2,3%	-61,8%	-66,4%	-12,8%
малини	1 765	1 752	1 749	1 628	7 102	5 384	406	331	-0,7%	-6,9%	-24,2%	-18,5%
лозя винени	31 566	29 542	25 177	16 668	139 752	79 982	555	480	-6,4%	-33,8%	-42,8%	-13,5%
лозя десертни	2 707	2 704	2 497	1 939	15 041	9 043	602	466	-0,1%	-22,3%	-39,9%	-22,6%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ

2. Външна търговия с основни земеделски култури

2.1 Зърнени и маслодайни култури

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

В рамките на последната седмица през „Пристанище Варна“ ЕАД¹ са изнесени 23,3 хил. тона пшеница, докато товари с ечемик и рапица не са преминавали. Общо за периода от началото на пазарната 2023/24 година до 8 октомври 2023 г., експортът на пшеница през порта нараства три пъти на годишна база, а този на ечемик – над двадесет пъти.

Износ на пшеница, ечемик и рапица от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

	01.07.2022 – 08.10.2022	01.07.2023 – 08.10.2023	Изменение на годишна база
пшеница	235 640	764 871	224,6%
ечемик	6 706	141 528	2010,5%
рапица	0	0	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

На този етап няма данни за износ на пшеница, ечемик и рапица от реколта `2023 през „Пристанище Бургас“ ЕАД, опериращо на терминал Бургас – Изток 1.

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември –

¹ През последните няколко години „Пристанище Варна“ ЕАД формира около 30% от общия експорт на пшеница, царевича и ечемик и под 20% от този на слънчоглед и рапица.

август (царевица и слънчоглед)

Общо изнесеното количество царевица през „Пристанище Варна“ ЕАД от началото на пазарната 2023/24 година до 8 октомври 2023 г. е в размер на малко под 14 хил. тона (при липса на експорт по същото време на миналия сезон). Досега не е осъществен износ на слънчоглед през порта.

Износ на царевица и слънчоглед от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

	01.09.2022 – 08.10.2022	01.09.2023 – 08.10.2023	Изменение на годишна база
царевица	-	13 960	-
слънчоглед	-	-	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

До момента не е отчетен експорт на царевица и слънчоглед – реколта `2023 от „Пристанище Бургас“ ЕАД.

Внос

От началото на юли 2023 г. до момента не е регистриран внос на зърнени и маслодайни култури през двете наблюдавани пристанища във Варна и Бургас.

Информацията за търговията с основните зърнени и маслодайни култури по данни на Националния статистически институт, включена в Бюлетин № 38/2023, ще бъде актуализирана след публикуване на официални данни за внос и износ за юли 2023 г.

2.2 Плодове и зеленчуци

Актуализация на информацията за внос и износ на плодове и зеленчуци, публикувана в Бюлетин № 38/2023, ще бъде направена след предоставяне на данни от Националния статистически институт.

3. Цени

3.1 Зърнени и маслодайни култури

Към 4 октомври 2023 г. средните изкупни цени на основните зърнени и маслодайни култури за страната отбелязват леко понижение на седмична база, в рамките на 0,3% (фуражна пшеница и ечемик) - 1% (царевица и слънчоглед).

Сравнявайки със същия период на миналия сезон, слънчогледът е поевтинял с 30,5%, а зърнените култури – с между 33,7% (царевица) и 40,2% (ечемик).

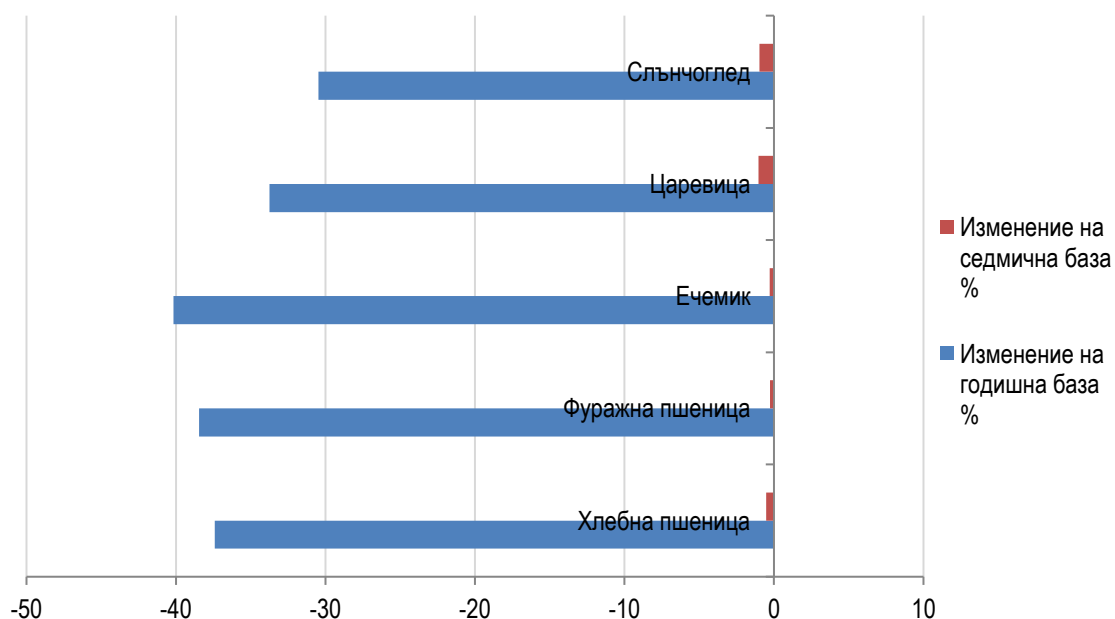
Средни изкупни цени на основни зърнени и маслодайни култури към 04.10.2023 г., лв./тон без ДДС

	05.10.2022	27.09.2023	04.10.2023	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
Хлебна пшеница	615	387	385	-37,4	-0,5
Фуражна пшеница	593	366	365	-38,4	-0,3
Ечемик	565	339	338	-40,2	-0,3
Царевица	581	389	385	-33,7	-1,0
Слънчоглед	1 024	719	712	-30,5	-1,0
Рапица	*	*	*	-	-

Източник: САПИ ЕООД (средноседмични цени); изчисления на МЗХ

* няма данни

Изменение на изкупните цени на основни зърнени и маслодайни култури към 04.10.2023 г.

3.2 Плодове и зеленчуци

При търговията на едро с плодове и зеленчуци се наблюдават разнопосочни седмични ценови колебания. Средните цени на едро на картофите, зелето, червения и зеления пипер са от 3% до 7,9% под нивата от предходната седмица, а при българските оранжерийни краставици поевтиняването достига 24%. От друга страна, вносните ябълки, дините, оранжерийните домати, пъпешите и десертното грозде поскъпват в границите от 1% (ябълки) до 6,4% (пъпеша и грозде).

Към 6 октомври 2023 г. повечето плодове и зеленчуци се предлагат на по-високи цени, отколкото по същото време на миналата година. По-значително са нараснали цените на оранжерийните домати (с 32,2%), картофите (с 26,2%) и зелето (с 21,1%), а по-умерено - тези на оранжерийните краставици (с 12%) и десертното грозде (с 13,1%). Единствено при

пипера се отчита поевтиняване на годишна база – с 1,2% за зеления и с 4,9% за червения.

Средни цени на едро на основни плодове и зеленчуци към 06.10.2023 г., лв./кг

	07.10.2022	29.09.2023	06.10.2023	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
картофи	1,03	1,34	1,30	26,2	-3,0
домати (оранжерийни)	2,70	3,40	3,57	32,2	5,0
домати (открити площи)	2,15	*	*	-	-
домати (внос)	*	*	*	-	-
краставици (оранжерийни)	1,92	2,83	2,15	12,0	-24,0
краставици (внос)	*	*	*	-	-
пипер (зелен)	1,65	1,77	1,63	-1,2	-7,9
пипер (червен)	2,03	2,08	1,93	-4,9	-7,2
зеле	0,90	1,14	1,09	21,1	-4,4
дини	*	0,95	0,98	-	3,2
пъпеши	*	1,72	1,83	-	6,4
праскови	2,09	*	*	-	-
череша	*	*	*	-	-
ябълки (внос)	*	2,09	2,11	-	1,0
сливи	*	*	*	-	-
круши	*	*	*	-	-
десертно грозде	2,06	2,19	2,33	13,1	6,4

Източник: ДКСБТ; изчисления на МЗХ

* няма данни

Изменение на цените на едро на основни плодове и зеленчуци към 06.10.2023 г.

